

Översiktsplan för Nacka kommun

Nacka kommun växer och därmed också den äldre befolkningen. Detta innebär också ett ökat antal personer med funktionshinder.

En kommunal policy bör enligt Rådets uppfattning inriktas både på att minimera effekterna av funktionshinder och att genom bl. a. den fysiska planeringen förhindra uppkomsten av nya funktionshinder. Frågan rymmer både praktiska och mänskliga aspekter och får även långsiktigt betydande samhällsekonomiska konsekvenser.

Rådet finner att det föreliggande förslaget till översiktsplan visar ett förhållningssätt till de funktionshindrades situation som är en bra grund att bygga vidare på. Det som sedan är viktigt är att omsätta detta i det fortsatta arbetet och i genomförandet av kommande planer och beslut.

En viktig utgångspunkt i planeringen måste vara att en funktionshindrad person så långt möjligt skall kunna klara sig själv, eventuellt med de tekniska hjälpmedel som står till buds. Här vilar ansvaret på samhället i stort men förutsätter samarbete mellan lokala och regionala organ och inte minst samverka med näringslivet. Nacka är en del av en storstadsregion och en strävan bör vara att en funktionshindrad skall kunna vänta sig samma hänsynstagande var hon än befinner sig i regionen. En samverkan om policyn för de funktionshindrade bör därför etableras med grannkommuner och regionala organ.

Som ovan sagts måste all fysisk planering inriktas mot säkerhetsfrågor så att befolkningen inte onödigtvis riskerar att drabbas av funktionsnedsättningar. Av det skälet önskar Rådet att kommunen överger arbetsmetoder av typen "kortsiktig planering" där säkerhet och servicefrågor över huvud taget inte behandlas.

Rådet vill sedan ta upp frågor som gäller den kommunala detaljplanering som följer på antagandet av översiktsplanen och som bör tas upp till diskussion redan i det översiktliga sammanhanget. Först vill Rådet uppehålla sig vid de rörelsehindrades problem.

Vad gäller bostadsbyggandet är den inre miljön väl reglerad i lagstiftningen medan den yttre, med några undantag, är oreglerad. En brist i regelverket är emellertid enligt Rådets uppfattning att hiss inte krävs för tvåvåningshus med lägenheter i båda planen. Visserligen förskriver lagen att sådana tvåvåningshus skall utformas så att det går lätt att komplettera med hiss i framtiden men sanktionsmöjligheter saknas om en behövlig sådan komplettering inte kommer till stånd. Rådet menar att kommunen i samverkan med regionala myndigheter bör verka för en ändring av lagen så att tvåvåningshusen måste förses med hiss redan från början.

Beträffande den yttre miljön har Rådet i sina tidigare yttranden över detaljplaner mest uppehållit sig vid frågor som gäller gångvägssystemen och entréförhållanden samt kontaktvägarna till kollektiva transporter.

I översiktsplanen talas om grönområdenas betydelse för fysisk och psykisk hälsa. Detta måste gälla även personer med funktionsnedsättningar. Rådet menar därför att tillgängligheten för rörelsehandikappade till grönområden, strand och vatten måste förbättras. Detaljplanerna har ofta innehållit värtaliga beskrivningar av de naturupplevelser som erbjuds inom planerna men sällan hur tillgängligheten skall ordnas även för dem med rörelsehandikapp. Den kuperade terrängen är av naturliga skäl ett hinder men även hänsyn till naturvärden anges ibland som skäl för att inte anpassa gångvägar till de rörelsehindrades behov. Här menar Rådet att åtminstone några av de attraktiva utflyktsmålen måste göras tillgängliga även med avkall på naturvärden och ekonomiskt tänkande. Rådet vill också framhålla behovet av att planera långsiktigt då man har goda skäl att vänta sig nya typer av hjälpmedel som exempelvis kan övervinna lutningar som i dag inte kan godtas för handdrivna eller nuvarande elektriskt drivna rullstolar. Trappor i gångvägssystemen bör således undvikas.

I dag är kollektiva transportsystem mera sällan anpassade till personer med rörelsehandikapp. Även här kan man vänta sig nya lösningar som underlättar användningen för rullstolsbundna. Det är därför viktigt att förlägga och utforma hållplatserna så att de i möjligaste mån kan nås även av rörelsehindrade. Inte minst ur samhällsekonomisk synvinkel och av miljöskäl kommer det att vara viktigt att utveckla den kollektiva transportapparaten så att den kan användas av alla.

Personer med nedsatt hörsel är mer beroende av tysta miljöer än normalt hörande. Rådet har uppmärksammat att kommuns planer ofta tillåter avsteg från bullernormerna. Tystnad är en bristvara och kommer sannolikt att bli en allt viktigare kvalitet i bostadsbyggandet. Därför ser Rådet med oro på att kommunen bortser från den hälsorisk det innebär att utsätta de boende för bullerstörningar. Rådet vill påpeka att även den gällande normen är av ekonomiska skäl satt så högt att en viss del av befolkningen även vid tillämpningen av den känner sig störda. Det är oklokt, menar Rådet att ha Stockholms tillämpning av bullernormen som förebild. Nacka kommun borde kunna erbjuda sina hörselskadade en bättre boendemiljö än den Stockholm kan erbjuda.

Övriga grupper av funktionshindrade såsom synskadade med flera samt personer med bristande förmåga att orientera sig i samhället är ofta beroende av vägledning, varför bl. a. belysning och tydlig skyltning bör ingå i en policy för planering för personer med funktionsnedsättningar.

En annan viktig fråga som Rådet vill nämna är val av platser för äldreboenden. Här bör enligt Rådets uppfattning noggranna studier göras för att finna de lägen som både är störningsfria och ändå har rimlig tillgång till kommersiell service och andra samhällsfunktioner. I dessa områden bor personer med en eller flera funktionshinder och där är också behovet att kunna klara sig själva så långt som möjligt en viktig livskvalitet.

Slutligen vill Rådet framhålla det angelägna i att kommunen skapar resurser för uppföljning av genomförandet av planer och andra beslut som berör funktionshindrade. Rådet har

erfarit att uppföljningen av, många gånger goda planeringsintentioner, i vissa fall inte fungerat tillfredställande. En väl fungerande uppföljning bör vara en prioriterad angelägenhet för att inte översiktplanens ambitiösa ansatser skall stanna på papperet.